

Brukermanual for Blancco Data Cleaner+ 4.5

11.12.2006

Dokument versjon: 1.2

Dokumentlogg

Dato	Type	Versjon	Endring	Gjennomgang/Godkjenning
30.10.2006	Utkast	1.0	Første versjon	NSM Gjennomgang
05.12.2006	Utkast	1.1	Andre versjon	NSM Gjennomgang
11.12.2006	Utkast	1.2	Tredje versjon	NSM Gjennomgang

Innhold

Forord	4
Formål med brukerinstruksen.....	4
1. Innledning	5
1.1. Formål og virkeområde	5
1.2. Spesifikasjoner for bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5	5
1.3. Referanser og henvisninger	5
1.4. Ajourhold	6
1.5. Versjonskontroll av brukermanualen.....	6
2. Ansvarsforhold og organisasjon	6
2.1. Sikkerhetsorganisasjon	6
2.2. Tilgang til datalagringsmedia i henhold til autorisasjon	6
2.3. Krav til brukerkunnskap	7
2.4. Brukers plikt.....	7
2.5. Rapportering av sikkerhetsbrudd og sikkerhetstruende hendelser	7
2.6. Reaksjoner ved sikkerhetsbrudd og sikkerhetstruende hendelser	7
3. Gjenbruk, avgradering og nedgradering av datalagringsmedier	7
3.1. Gjenbruk.....	7
3.2. Avgradering og nedgradering	8
3.3. Overskriving og sletting med datasletter	8
3.3.1. Overskriving som godkjent slettemetode	8
3.4. Sletting med datasletter	10
4. Brukererklæring for bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5	11
5. VEDLEGG	12
5.1. VEDLEGG 1	12

Forord

Grunnlag for utarbeidelsen av denne brukermanualen er ”Veiledning i Utarbeidelse av Brukerinstruks v2.0”, utarbeidet av Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM).

Formål med brukerinstruksen

Formålet med denne brukerinstruksen er å beskrive hvordan en skal forholde seg ved håndtering av graderte datalagringsmedier som skal slettes (for gjenbruk eller avgradering).

Denne brukerinstruksen er basert på bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5 for sikker datasletting, samt Blancco – Data Cleaner Manual version 4.5 (Vedlegg 1) for ytterligere detaljer.

Brukerinstruksene beskriver følgende

- frigivelse, gjenbruk, avgradering og nedgradering av datalagringsmedier
- tilintetgjøring

Det forutsettes at datalagringsmediene som skal slettes håndteres i samsvar med gjeldende dokumentsikkerhetsbestemmelser [Forskrift om informasjonssikkerhet, kapittel 4].

1. Innledning

1.1. Formål og virkeområde

Brukerinstruksen beskriver hvordan en forskriftsmessig skal overskrive sikkerhetsgradert informasjon lagret elektronisk på datamedier, ved bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5.

Det forutsettes at personell som utfører denne tjenesten er sikkerhetsklart og autorisert i henhold til lagringsmediets graderingsnivå.

1.2. Spesifikasjoner for bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5

- Dette produktet kan brukes for sletting av ATA/IDE/SCSI og USB-disker uten begrensning på størrelsen på harddisken.
- Blancco Data Cleaner+ behandler disken fysisk og ikke logisk. Dette gjøres ved at programmet opererer uavhengig av BIOS og operativsystem. Dermed overskrives hele disken, inkludert skjulte filer som kan være kreert i forbindelse med enhver annen operasjon.
- Det er alltid mulig for brukeren av programmet å kontrollere diskens status før eller etter sletting av enhver sektor på disken. Dette gjøres ved hjelp av HexWiewer som følger med programmet.
- Systemkrav:
 - IBM kompatibel PC med 486 prosessor eller bedre.
 - ATA/IDE/SCSI/USB-disk(er).
 - Minimum 16 MB RAM-minne.
 - Diskettstasjon (1,44 MB) eller CD-ROM som det kan bootes fra.
 - VGA monitor.
- Videre henvises det til brukermanualen (Vedlegg 1).

1.3. Referanser og henvisninger

Denne brukerinstruksen er utarbeidet med bakgrunn i krav beskrevet i Forskrift om informasjonssikkerhet § 5-26.

- Lov av 20 mars 1998 om forebyggende sikkerhetstjeneste (Sikkerhetsloven) med forskrifter
- Denne brukermanualen for sikker datasletting vedlegges virksomhetens driftsinstruks
- Blancco Data Cleaner+ Manual Version 4.5 (vedlegg 1) beskriver detaljert og utvidet bruk.

1.4. Ajourhold

Sikkerhetsleder/datasikkerhetsleder/driftsansvarlig er ansvarlig for ajourføring av brukerinstruksen, og at berørt personell blir informert.

1.5. Versjonskontroll av brukermanualen

Dato	Versjon	Endring	Utført av
30.10.2006	1.0	Fremsendt NoNSA	BUYSEC/ os
05.12.2006	1.1	Fremsendt NoNSA	BUYSEC/ os
11-12.2006	1.2	Fremsendt NoNSA	BUYSEC/ os

2. Ansvarsforhold og organisasjon

2.1. Sikkerhetsorganisasjon

Sikkerheten ved <virksomheten> er organisert på følgende måte;

Virksomhetens leder	NNNN
Driftsleder	NNNN
Sikkerhetsleder	NNNN
Datasikkerhetsleder	NNNN

2.2. Tilgang til datalagringsmedia i henhold til autorisasjon

Drifts-, sikkerhets- eller datasikkerhetsleder i <virksomheten> skal verifisere den enkelte brukers sikkerhetsklarering og sørge for at vedkommende har undertegnet taushetserklæring.

Virksomhetens leder eller den lederen bemyndiger skal autorisere brukeren for det enkelte datalagringsmedium. (Det bør utarbeides et autorisasjonsskjema som forvaltes av virksomhetens sikkerhetsorganisasjon).

2.3. Krav til brukerkunnskap

Virksomhetens leder eller den lederen bemyndiger skal påse at bruker gis nødvendig opplæring, slik at brukeren kan operere Blancco Data Cleaner+ på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

2.4. Brukers plikt

Alt personell som gis tilgang til bruk av Blancco Data Cleaner+ i forbindelse med sikkerhetsgradert maskinvare, plikter å sette seg inn i og følge pålegg i denne brukerinstruksen med vedlegg.

Bruker skal undertegne en erklæring (se kapittel 4) om at vedkommende har satt seg inn i gjeldende brukerdokumentasjon før det gis tilgang til Blancco Data Cleaner+.

Erklæringen skal oppbevares av drifts-/ sikkerhetsleder/datasikkerhetsleder inntil brukeren ikke lenger skal ha tilgang til aktuelt system.

2.5. Rapportering av sikkerhetsbrudd og sikkerhetstruende hendelser

Alt personell har i sitt arbeid eller oppdrag for virksomheten ansvar for å ivareta sikkerhetsmessige hensyn, og plikter å bidra til forebyggende sikkerhetstjeneste. Sikkerhetsbrudd og sikkerhetstruende hendelser eller forsøk på slike skal snarest rapporteres til sikkerhetsleder/ datasikkerhetsleder. Virksomheten iverksetter tiltak og rapportering som angitt i Forskrift om sikkerhetsadministrasjon.

2.6. Reaksjoner ved sikkerhetsbrudd og sikkerhetstruende hendelser

Den som forsettelig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i lov, forskrift eller denne instruks kan straffes med bøter eller fengsel; jf Sikkerhetsloven. Medvirkning kan straffes tilsvarende.

3. Gjenbruk, avgradering og nedgradering av datalagringsmedier

3.1. Gjenbruk

Maskinlesbart lagringsmedium gradert BEGRENSET eller KONFIDENSIELT som er brukt i et informasjonssystem kan gjenbrukes i et annet informasjonssystem som er sikkerhetsgodkjent for minst samme sikkerhetsgrad, dersom alle som kan få tilgang til lagringsmediet er autorisert for informasjonen på det eller lagringsmediet overskrives minst en gang med Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5 (godkjent av NSM). Mediets originale merking skal beholdes med mindre høyere gradert informasjon lagres på mediet.

Det er ikke tillatt å gjenbruke datalagringsmedier som har vært benyttet til HEMMELIG databehandling. Det er heller ikke tillatt å gjenbruke datalagringsmedier som har vært benyttet til KONFIDENSIELT, HEMMELIG eller STRENGT HEMMELIG i et ugradert informasjonssystem. Drifts-/datasikkerhetsleder har ansvaret for at nødvendige rutiner og tiltak i forbindelse med gjenbruk av medier blir instruksfestet og gjennomført. Tabellen på side 9, punkt 3.3.1.2 angir rammebetingelsene for gjenbruk og avgradering av graderte datalagringsmedier på system godkjent for et lavere graderingsnivå.

3.2. Avgradering og nedgradering

Regler for avgradering og nedgradering av informasjon er gitt i Forskift om informasjonssikkerhet kapittel 2 B og C.

Et sikkerhetsgradert datalagringsmedium kan bare anses som godkjent for gjenbruk eller avgradert dersom all informasjon som er – eller har vært – lagret på mediet er:

- A. Slettet eller avgradert ved hjelp av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5 som er beskrevet i denne brukerinstruksen med vedlegg (godkjent av NSM), eller ved bruk av datasletter (degaussing), se pkt 3.4.
 - B. Slettet eller avgradert ved hjelp av annet sletteverktøy godkjent av NSM.
- Avgradering eller gjenbruk av datalagringsmedier gradert BEGRENSET anbefales bare dersom en bruker Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5, eller annet/annen verktøy/metode godkjent av NSM.
 - Gjenbruk av datalagringsmedier gradert KONFIDENSIELT er kun tillatt dersom en bruker Blancco Data Cleaner versjon 4.5, eller annet/annen verktøy/metode godkjent av NSM.

Avgradering der overskriving benyttes som slette-teknikk, kan bare godtas for informasjon gradert BEGRENSET.

3.3. Overskriving og sletting med datasletter

Det er to metoder som kan benyttes for å gjenbruke og avgradere magnetiske datalagringsmedier:

- Overskriving
- Sletting med datasletter

Overskriving av magnetiske lagringsmedier er en prosedyre for å fjerne gradert informasjon fra mediet. Sletting med datasletter er en metode for å gjøre informasjon utilgjengelig på et magnetisk datalagringsmedium ved å utsette det for et varierende magnetfelt.

3.3.1. Overskriving som godkjent slettemetode

Ved bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5 vil informasjonen på mediet i praksis ikke kunne rekonstrueres. Avhengig av gradering varierer kravene til antallet ganger informasjonen skal overskrives (se tabell side 9).

3.3.1.1. Krav til overskriving

Blanco Data Cleaner versjon+ versjon 4.5 som utfører slettingen, er i stand til å overskrive all informasjon som er mulig å gjenvinne ved kjøring av programvare på datautrustningen.

I praksis betyr dette at hele disken overskrives. Dermed overskrives vanlige filer og

- skjulte («hidden») filer og filkataloger
- ubrukte fragmenter av sektorer eller datablokker som er beslaglagt av lagrede filer
- sektorer eller datablokker på disken som er «frigjort» ved vanlig (ikke godkjent) sletting
- sektorer og blokker som systemet har merket av som «ikke brukbare» (tilsvarende «bad sectors» i MS-DOS)

Det er verifisert etter bruk av Blanco Data Cleaner versjon+ versjon 4.5 at

- informasjon ikke ligger lagret i skjulte filer eller filkataloger¹, og at
- rester av informasjon ikke ligger lagret på mediet. Stikkprøver er tatt av diskens informasjon-innhold helt ned på sektor-/blokknivå (se for øvrig vedlegg 1).

3.3.1.2. Oversikt over gjenbruk, avgradering og nedgradering ved hjelp av godkjent overskriving ved bruk av Blanco Data Cleaner+

	BEGRENSET Tekstlig informasjon	KONFIDENSIELT	HEMMELIG
Gjenbruk	1x overskriving	7 x overskriving	IKKE TILLATT
Nedgradering	Ikke aktuelt	IKKE TILLATT	IKKE TILLATT
Avgradering	7x overskriving	IKKE TILLATT	IKKE TILLATT

Gjenbruk (definisjon):

Maskinlesbart lagringsmedium gradert BEGRENSET eller KONFIDENSIELT som er brukt i et informasjonssystem kan gjenbrukes i et annet informasjonssystem som er sikkerhetsgodkjent for minst samme sikkerhetsgrad, dersom alle som kan få tilgang til lagringsmediet er autorisert for informasjonen på det eller lagringsmediet overskrives minst en gang med slette metode godkjent av NSM.

Mediets originale merking skal beholdes med mindre høyere gradert informasjon lagres på mediet.

¹ Det gjelder også filområdet som nyttes for «reversering» av sletteoperasjoner, f eks MS-DOS' *Delete Sentry*-områder og tilsvarende.

Avgradering (definisjon):

Regler for avgradering av informasjon er gitt i forskrift om informasjonssikkerhet kapittel 2 B og C. Et datalagringsmedium kan bare avgraderes dersom all informasjon som er – eller har vært – lagret på mediet er

- a. avgradert, eller
- b. slettet ved hjelp av godkjent sletteknikk, se pkt 3.4.1, eller ved bruk av datasletter (degaussing).

Bedømming av hvorvidt pkt a er oppfylt, krever at brukeren har oversikt over all informasjon som er praktisk gjenvinnbar på mediet, og at all denne informasjonen kan avgraderes. Dette viser seg ofte å være umulig rent praktisk, ikke minst på grunn av at informasjonssystemet mellomlagrer informasjon på mediene utenfor brukerens kontroll. Særlig skjer dette på harddisker, men andre medier er heller ikke unntatt. Avgradering av lagringsmedier, jf pkt a, anbefales derfor ikke. Kopier i stedet den avgraderte informasjonen fil for fil over på et medium med passende graderingsnivå, og vurder muligheten for gjenbruk av det opprinnelige lagringsmediet til andre formål.

Avgradering der overskriving benyttes som sletteknikk, kan bare godtas for informasjon gradert **BEGRENSET**.

3.4. Sletting med datasletter

Datasletter, eller degausser som det også kalles, er et instrument eller maskin som genererer sterke magnetiske felt. Når magnetiske datalagringsmedier føres over disse magnetiske feltene gjøres informasjonen utilgjengelig. Det er kun datasletter som er godkjent av NSM som kan benyttes.

4. Brukererklæring for bruk av Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5

1. Denne erklæringen gjelder ved bruk av Blancco Data Cleaner+ ved overskriving av gradert informasjon i henhold til sikkerhetsloven med forskrifter.
2. Erklæringen dateres og underskrives i to eksemplarer av brukeren. Det ene eksemplaret beholdes av brukeren, og det andre oppbevares hos drifts-/ sikkerhetsleder/datasikkerhetsleder.

Ved å underskrive denne brukererklæringen bekrefter jeg at:

- A. Jeg har lest og forstått brukerdokumentasjonen som jeg har mottatt av min drifts-/sikkerhetsleder/datasikkerhetsleder.
- B. Jeg er inneforstått med de forpliktelser og det ansvar det medfører å bruke Blancco Data Cleaner+ versjon 4.5 for graderte lagringsmedier.
- C. Jeg er klar over de strafferettslige følger det kan få for meg personlig dersom jeg ikke handler i henhold til Sikkerhetsloven med Forskrifter, samt annen norsk lov.

Bedrift:

Drifts-/sikkerhetsleder/datasikkerhetsleder:

Sted/ dato:

Brukernavn:

Brukers underskrift:

5. VEDLEGG

5.1. VEDLEGG 1

BLANCCO DATA CLEANER+ MANUAL VERSION 4.5